

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP

VIII. évfolyam.

FIUME, vasárnap 1911. augusztus 13.

182. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229.)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.

Felelős szerkesztő:

MURAI JENŐ.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 932.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . . . 24 kor.   Negyedévre . . . . . 6 kor.
Félévre . . . . . 12 kor.   Egy hónapra . . . . . 2 kor.
Egyes szám ára helyben 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fillér.

Idegenforgalom és közlekedés.

Nincsen kérdés, mely elcsépeltebb és látszólag hiábavalóbb lenne, mint az idegenforgalom kérdése, hiszen alig van intelligens ember ebben az országban, sőt kevésbé intelligens is, aki erről a kérdéstről ne irt volna könyvet vagy újságcikket, ne tartott volna klubban, kávéházban, vagy legalább is magántársaságban rövidebb, vagy hosszabb értekezést róla.

De viszont, sajnos, igen kevés kivétellel, alig van valaki, akár magánzemély, akár intézmény, aki, vagy amely olyan produktív munkát végzett volna ezen a téren, amely eredménytel, vagyis a külföldi látogatóknak tényleges meggyarapodásával járt volna.

A legfőbb baj ugyanis az, hogy a kérdéssel való szellemi, teoretikus, akadémikus foglalkozást, megfelelő cselekedetek nem támogatták és így az idegenforgalom fogalma ma már a vicclapok, az oicsó szójátékok és élcelődések prédájává vált. Elvesztette tehát a komoly emberek és intézmények komoly érdeklődését. Ezek a tényezők ugyanis a téma elvicesedése folytán bizalmukat is elvesztették aziránt, hogy Magyarországon állandó és számottevő idegenforgalmat lehessen teremteni.

Pedig, ha mindazok, akik egy-egy külföldi utazásból hazatérnek és összehasonlították ami külföldi forgalmukat más országokéval és városokéval, egyúttal az iránt is behatolnának érdeklődtek volna, hogy van-e egyáltalán és mekkora külföldi forgalma ma hazánknak, ha megnézték volna ennek a forgalomnak a statisztikáját, vagy ha volna egyáltalán ilyen megbízható statisztika, ez a kérdés a közvélemény előtt egészen más színben állana.

Miután Magyarország idegenforgalmáról egyáltalán nincsen semmiféle statisztika sem, csak azt vizsgálhatjuk, hogy mekkora ma Budapest külföldi forgalma.

A rendőrség statisztikája szerint
1902-ben 28.000
1909-ben 68.760

külföldi fordult meg Budapesten. Ez a 15%-os gyarapodás maga elegendő volna arra, hogy többé ezt a kérdést meddőnek ne tartsuk és áldozatoktól sem riadva vissza, teljes erővel feküdjünk neki a megfelelő munkának.

Hogy ne csak statisztikailag, hanem logikailag is kitűnjék az a tény, hogy Budapest székesfővárosának igen számottevő idegenforgalma van már ma is, amelyhez ugyyszólván munka nélkül, de főképpen különösen pénzáldozatok nélkül jutottunk, — felemlitem azt a köztudomású tény, hogy Budapesten ma már nemcsak az u. n. saisonban — értve alatta a tavaszi és őszi hónapokat, — amikor a legtöbb külföldi fordul meg Budapesten, hanem más hónapokban is kevés, sőt teljesen elégtelen a szálloda, — különösen pedig az elsőrangú szálloda.

Felemlitem azt a kevésbé ismert körülményt, hogy az utóbbi években 26 u. n. penzio, vagyis az idegeneknek szállodaszertlen és iparszerűleg gyakorolt teljes ellátása alakult meg, a melyek közül csak egyetlen egy ment eddig tönkre, a legelső, amely tehát korát megelőzte.

A többi kitűnő üzletet csinál és miután már ezek is elégtelenek, további szaporodásukra van kilátás. Természetes, hogy ezek a pótszállodák nem adják meg a szállodahiány megoldását és az épülőben levőkön kívül különösen elsőrangú és nagy fényvel berendezett hotelekre volna szükség.

De hogy visszatérjek a statisztika kérdésére, konstatálnom kell, hogy az teljesen hiányos, önkényes, hamis és a tényeknek meg nem felel.

A tényleges idegenforgalom ugyanis legalább 50, de esetleg 100%-al nagyobb a kimutatottnál, ennek oka pedig kivüláglik a következő részletekből:

A statisztika alapja a rendőrségnek az a kimutatása, amelyet a rendőrség a szálloda portásának jelentéséből állít össze. A szálloda portása pedig köteles kiállítani 1. a rendőrség bejelentőlapját, hasonló formában 2. a kijelentő lapját, ettől eltérő alakban 3. az ugynevezett kutyanyelvet a detektívfontok részére. Továbbá 4. be kell írnia minden egyes vendégét többféle adattal, egyetemben az idegenek könyvébe, amely szintén a rendőrség céljaira vezető minden szálloda részéről.

Ezenkívül 5. még a fővárosi statisztikai hivatal is megköveteli a maga adatait, a mely természetesen másforma nagyságu és formájú papíron, különféle rovatokkal kíván egyéb adatokat tudni.

Ha a külföldi vendég 14 napnál tovább időzik a hotelben, 6. a bevándorlási törvény 903. V. t.-c.-nek 40.000/908. sz. rendelete lép érvénybe, vagyis megint más formájú és más rovatú papíros állítandó ki.

Néhány év óta a hírlapok is közölnek a szállodába érkezőkről névsort, amely 7., 8. és 9. a portást 2—3 ujjal terhelé és végül 10. elvégre a szálloda irodája is tudni akarja, hogy melyik vendég mikor érkezett, melyik szobába szállt és mikor utazott el. — Egyszóval, ha 100 érkező van egy nap egy hotelben, ami épen nem ritkaság, 800—1000 különböző jelentést és rovatolást kellene a szálloda portásának elkészítenie.

Ez pedig fizikailag is lehetetlen, ezt a portást elvégezni nem tudja, ehez egy külön nagy adminisztrációra volna szükség és így épen nem csoda, hogy a szálloda portása, miután egy jelentést sokszorosítva ki nem állíthat, kénytelen az érkező vendégeket felébenharmadában bejelentetlenül hagyni és inkább elszenvadni a büntetést, ha ugyan lehetne ezt kellően ellenőrizni, mintsem hogy ezt a lehetetlen és nagy költséggel járó munkát elvégezze.

Most már tehát ezek után érthető az is, hogy az 1909. augusztus haváról, amikor csak és kizárólag az orvosi kongresszus 5000 külföldi vendég érkezett családtagjaikkal együtt, ebben a hónapban a hivatalos kimutatás 4000 Budapestre érkező külföldiről tud, elsikkasztván magából a kongresszusból ezeret és hozzá még azt a 2—3000 külföldit, amennyi augusztus havában mindig meg szokott Budapesten fordulni.

Eppen ilyen statisztikai alaposság volt az is, hogy abban az időben, a mikor az Eighty Club 48 tagja Budapesten tartózkodott, a hivatalos kimutatás 8 angol érkezéséről számolt el.

A múlt év márciusában a budapesti saj-

tó nagy megütközéssel konstatálta, hogy az egész hónapban mindössze csak 18 külföldi utas fordult meg szórakozásból Budapesten, a többi üzleti érdeke hozta ide. Konstatálható, hogy ugyanezen hónapnak csak egyik napján 200 tagból álló külföldi társaság, mint kiránduló, tehát, ugyebár, szórakozásból utazó időzött Budapesten és a lapok egyszerűen felültek a portások ama jelentéseinek, hogy az ideutazás célját jelző rovatba, az utasok megkerdezése helyett — könnyebbség okából — üzleti célt jeleztek és talán csak főhercegekkel és tábornokokkal tettek kivételt.

Ha tehát egy kérdéstről ilyen a hivatalos statisztika, ha egy kérdéstről az sem tudható, hogy van-e egyáltalán, vagy nincs, lehet-e a multban számottevő munkát végezni, lehet-e ezen az alapon a jövőben célszerű munkát remélni?

Pedig mindenki tisztában van azzal, hogy milyen nagyfontosságú közgazdasági érdek minden országra nézve a külföldiek látogatása. Az a vágy, amely, mint egy modern népvándorlás, az embereket a közlekedési eszközök technikai vívmányainak kényelmével és olcsóságával idegen országok, városok és vidékek meglátogatására ösztönzi, minden művelt állam egyik, noha legújabb, de egyúttal legerősebb érdeklődésének és tevékenységének tárgya. Mindenütt gyümölcsötetni akarják és ezt majdnem mindenütt sikerül is.

Budapest székesfővárosának is igen jelentékeny hasznot hoz már a mai állapotában is. Vegyük csak azt a szerintem teljesen hamis és csak felének kimutatott legutolsó évi statisztikát alapul, az anyagi jövedelem kiszámításánál.

69.000 külföldit véve számításba, akik átlag három napon át tartózkodnak Budapesten (a székesfőváros statisztikai hivatalának kimutatása szerint az átlag négy nap, én azonban még realisabb számítással csak három veszek) és egy külföldre az egész tartózkodási időre 150 koronát számítva, Budapest székesfővárosának, illetve polgárságának ma is évente 10 millió koronát jövedelmez a külföldi forgalom.

Ezen 10 millió koronával szemben pedig, amelyet 50%-kal, tehát 5 millióval évente meggyarapítani nem lehetetlen, sőt nem is nehéz dolog, sőt hogy többet mondjak, ez a gyarapodás még magától is el fog következni. A székesfővárosi tanács költségvetésébe 10.000, azaz tízezer koronát állított be. Kérdem: mely célra? És kérdem, hogyan szolgáljon ez a 10.000 K-ás befektetés egy meglévő 10 millió évi bevétel és egy megszerzendő további 5—10 millió évi bevétel fokozás tökélybefejtésére gyanánt? Hát egy pár ugynevezett tanulmányut azok részére, akik még nem tudják, hogy mi az idegenforgalom és egy kéjutazáson eltanulni óhajtják, vagy vélik, talán elegendő volna, de propagandára úgy vélem, hogy — egyéb dolgokról, amelyekre később szeretnék rátérni, ne is beszéljek — némiképen komikusan kevés.

Figyelembe veendő, hogy egy egészen kisszabású készruhákereskedés, vagy akár melyik kisebbszertű és kevésbé ismert ásványvíz, vagy hajtoszer, vagy egy jobbfejta nőibluzákereskedő évi reklámja is ötszöröse ennek az összegnek.

Pedig alapjában véve én átértem és átérzem a fővárosi tanácsnak ezt a mérsékletét.

Következik ez azokból, amiket már előzőleg elmondottam, hogy ezt a kérdést a statisztika ismerete hiányában levicelték és a külföldi forgalomról bölcsekedők nagy része kockás ruhájú angol misseket akar látni, piroskötésű Baedekerrel a kezükben.

Az osztrák és németországi forgalmat nem veszi észre, vagy nem akarja észrevenni, az amerikaiaknak különösen a múlt évben nagy számban való Budapestre érkezését nem látta. Azokon a helyeken, mint a budai Mátyás-templom, halászbástya, Szépművészeti Múzeum, Aquincum stb., ahova a külföldiek elmennek, a budapesti ember soha életében meg nem fordul.

Nem csoda tehát, ha a közvélemény ilyen lekicsinylő bizalmatlanságának hatása alatt a fővárosi tanács egy, ezen kérdéshez méltó öszszeggel elő sem állhat.

Az idegenforgalom címe alatt csodálatos jelenségképen sohasem beszélünk és így nem is teszünk semmit a vidéknek, Magyarország vidéki lakosságának budapesti látogatása érdekében.

Hát igaz, hogy ez nem országos érdek, bár sok tekintetben annak vélem, de annál inkább és par excellence székesfővárosi érdek, különösen pedig a közlekedési vállalatok érdeke. Ezt a részt azonban egyelőre kikapcsolván, magát a külföldi forgalmat, ill. annak gyarapítása érdekében való teendőket kétfelé lehet felosztani:

Az egyik azok a teendők, amelyek itt benn az országban végzendők el abból a célból, hogy a külföldi megfelelő állapotokat találjon. Ezen a téren is igen sok tennivaló van. E tekintetben azonban nem lehet eléggé méltányolni, nem lehet eléggé dicsérni a székesfőváros vezetésének nagyszabású munkáját, koncepcióját és a fővárosi törvényhatóságnak, illetve a főváros közönségének áldozatkészségét. Konstatálnunk kell, hogy Budapest nemcsak természeti szépségeinél, hanem gyönyörű köz- és magánépületeinél, kulturális intézményeinél, sétahelyeinél és számos egyéb oknál fogva is a világ egyik legszebb városa és ha Budapest székesfővárosi fürdői, állatkertje s hasonló intézményei elkészülnek, talán a világ legszebb városává válik.

Ezt hangoztatja kevés kivétellel valamennyi külföldi, aki Budapestben megfordult. Annál szomorubb tehát, hogy Budapestről, hiába járja be ez ember az egész világot, az idegenforgalmi vállalat hivatalos kiadásait kivéve, sehol egyetlen fotográfiát, egyetlen plakátot, képes brosúrát vagy hirdetést sem talál.

Es ezzel rátérek a külföldi forgalom fontosabb részére, vagyis azokra a teendőkre, amelyeket a külföldön, a külföldiekre való hatás céljából, kell végezni azért, hogy a külföldiek ezreinek, vagy százezreinek látogatását ideirányíthassuk.

Igen fontos ennél a kérdésnél a propaganda és annak száz és száz eszköze. Ez a része az idegenforgalom megindításának azonban sem cikkekkkel, sem beszéddel, sem ankéttel, sem bankettel meg nem oldható; ez tisztára pénzkérdés.

Ha van és lesz rá pénz, akkor lesz propaganda és ha lesz propaganda, akkor lesz idegenforgalom. Tehát a kérdés úgy áll: Ha pénzt akarunk áldozni, akkor mesterségesen is és gyorsabb tempóban meggyarapíthatjuk külföldi forgalmunkat.

Ez a kérdés mindenképen érdemes az áldozatra, mert ennél lukratívabb befektetés nincs. A befektetett tőke nem a kamatját hozza meg, hanem a kamatok hozzák meg a tőke tizszeresét, vagy százszorosát.

Ha volna szívünk és pénzünk arra, hogy erre az ügyre legalább az első években 1—2 millió koronát áldozhatnánk, meg vagyunk róla győződve, hogy az országnak további 30—40 millió bevétele származnék belőle. De addig, amíg az idegenforgalom ügyét szavak áradatával és nem pénzáldozattal óhajtjuk megoldani, amíg ez a kérdés külsőségen és kicsinyes sallangokon akar égbetörni, ha látom, hogy a Kruspér-utcában, ahol még burkolat sincs, csak térdig érő sár és szemét, a sarki vendéglőn két felírás van, az egyik azt mondja, hogy az utca végén lehet lerakodni (nyilván szeméte), a másik pedig angolul szól és azt jelzi, hogy „Dining room”, amíg azt látom, hogy a zsidófa-utcai éjjeli lebuji az idegenforgalom ürügye alatt kér fennmaradási engedélyt,

amikor Budapestnek, amelynek magának is milliókat érő fürdői vannak, nincsen egyetlen ingyenes brosrájára, hanem ha a külföldiek ilyen kérének, — mert hála Istennek, sokan és sokat kérének, — egy magánvállalat, az idegenforgalmi rt. kénytelen azt kiszolgáltatni, addig ez a kérdés meg nem oldható.

Sajátságos, hogy ujabban még komoly hivatalos körökben is, idegenforgalmunk hiányát, munka, pénzáldozat és megfelelő közlekedési politika helyett azzal az üres jelszóval vélik megoldhatni, hogy a Cook angol cég utazási irodát nyisson Budapesten.

Csudálatos, hogy az ezzel eszmével foglalkozók nem veszik észre, hogy ez a világhírű cég nem csinálja az idegenforgalmat, hanem kihasználja. Igen fontos, hogy ezzel a közgazdasági babonával leszámoljunk, mert ha az ország minden erre hivatott tényezője egy ilyen fiókiroda létesítésétől várna a sok milliót érő sültgalambot, soha se történnék e téren semmi érdemleges.

A Cook-cég ugyanis 18 esztendeig tartott már irodát Budapesten és ez idő alatt sem Budapestnek, sem az országnak idegenforgalmat nem teremtett, sem ennek a kérdésnek a fontosságát nem vitte be a köztudatba, mint ahogy 2—3 tisztviselőjével, amely egy ilyen fiókirodát képvisel, erre nem is képes. Külföldi irodái pedig, amelyeknek idegen, a magyar érdekektől távol álló, Magyarországot nem ismerő tisztviselői nem szokták az utasokat irányítani, hanem csak kiszolgálni, azon kevés, százezer eszeiben csak egyszer előforduló utasnak, akik fölük kérdeznék meg, hová utazzon, semmi körülmények között sem Magyarországot ajánlanák, ahol legföljebb csak általános szubvenció-érdeke lehetne a cégnek, hanem azokra a helyekre irányítanak, ahol a Cook-cégnek olyan vállalatai vannak, amelyek segítségével egy utasnál különleges és nagyobb keresetre tehet szert. Ilyenek nilusi hajórajja, vezuvi vasutja és az exotikus tartományokban levő kocsijáratai. Főkeresete e mellett a pénzváltás azokon a helyeken, ahol megbízható bankok, vagy utazási irodák nincsenek. Épen azért nem ajánlhatna utasainak olyan tourákat, ahol csakis vasuti jegyeken kereshet 1—2 koronát.

Hiszen a Cook-cégen kívül még körülbelül hater ezer utazási iroda van a világon és mindegyiknek vannak utasai, de valamennyi ellenségévé válik annak az országnak, amely egyiket sem támogatná, csak épen azt az egy, noha legismertebb céget, amelylyel különben egyetlen más utazási iroda sem szövődik. A külföldi országok ujabban utazási irodáikat mind nemzeti alapon szervezik.

Németországban az utóbbi időben már nem is adnak koncessziót a Cook-cégnek, hasonlóképpen Norvégiában sem.

Olaszország a magyar idegenforgalmi vállalat mintájára csak ujabban adott koncessziót a Pagliari-cégnek és 7 fiók-irodájának.

Ausztriában pedig és különösen Bécsben, ugyancsak nemzeti alapon, hatalmas idegenforgalmi irodát szerveztek és pedig a kormány, az államvasutak és Bécs városa együtt és ebben az idegenforgalmi irodában a Cook-cégnek még szerepet sem engedtek. Már pedig a felsorolt országok legalább oly jól ismerik saját érdekeiket és értik az idegenforgalom fejlesztését, mint Magyarország.

Van azonban — és ez kevésbé köztudomású — az idegenforgalom gyarapításának számos olyan módzata is, amely pénzáldozat nélkül is, közlekedéspolitikai intézkedésekkel megcsinálható; sokkal értékesebb még a legnagyobb propagandánál is, mert alkalmas arra, hogy a külföldiek nagy tömegét, nem ezreit, hanem száz ezreit irányítsa az országba.

Ez pedig a helyes vasuti tarifa- és vonatcsatlakozási politika. Az osztrákok kitűnően értenek ehhez, kitűnően és a mi rovásunkra: hogy példát mondjunk:

Oroszországból a Rivierára és az egész Olaszországba a rövidebb és olcsóbb ut hazánkban át vezet. Az egyik Podvolocyskán át Lembergbe. A legtermészetesebb az volna, ha a lemberg—lavocznei vonalon, Lavoczne—Budapest—Fiume, vagy akár Triestzen át, a jóval olcsóbb vasuti viteldíj folytán jóval rövidebb idő alatt juthasson el az a körülbelül százezer orosz, aki minden évben sok pénzzel szórakozásból keresi fel a Rivierát és Olaszországot. Mit csinál azonban az osztrák?

Lembergől—Lavoczneba olyan időben

indít vonatot, hogy azok, akik Magyarországon át vennék utjukat, kénytelenek Lembergben félrapot időzni, hogy akkor egy rozoga személyvonatra szállva, háló és étkezőkocsi nélkül folytassák Lavoczneig utjukat.

A magyar államvasutak hiába adnak Lavocznetől kezdve gyorsvonatot, az utasok ezen a csatlakozó hosszú vasuti vonalon egész Lavoczneig nem hajlandók magukat feláldozni.

Hasonló a helyzet Oroszország másik részével szemben a Granicán át osztrák területre érkező orosz utasoknál.

Számtalan ilyen csatlakozási és különösen közvetlen kocsiforgalom van, amely a külföldiek ezreit képes irányítani.

Ezzel szemben ujabban beszüntették azokat a kedvezményes jegyeket, a melyek Bécsből Budapesten át szóltak Fiuméba és Abaziába, amely intézkedéssel a külföldieknek hazánkban át való olaszországi útját is lehetlenné tették.

Az utóbbi években külföldi társas utazók sem kapnak kedvezményt, amelyet pedig az osztrák és porosz államvasutakat kivéve, a világ egyetlen közlekedési vállalata sem tagad meg.

Tény az, hogy a magyar államvasutak zónatarifája az utazást rendkívül olcsóvá teszi, de számítani kell az emberi természet azon sajátosságára, hogy a figyelmet valamely országra, vagy vidékre nem az olcsó utazás, hanem a kedvezmény hirdetése irányítja.

Igen természetes, hogy Magyarország kormányai, amidőn kivétel nélkül aktuális és égető politikai kérdésektől van zaklatvaakkor, ha mind a székesfőváros, mind a parlament ezt a nagyfontosságú közgazdasági kérdést nemcsak lekicsinyli, hanem egyszerűen félretolja, a kormányt eziránt nemcsak nem szorítja, de még meg sem keresi az ilyen, egyébként az osztrákokkal szemben különben is igen nehéz kérdések, vagy még a magunk által megoldható könnyebbek is, a legjobb akaratu kormánytól is háttérbe szorulnak.

Nagy baj az is, hogy Magyarország egyetlen hatóságánál sincs olyan, hacsak két-három tisztviselőből álló ügyosztály sem, amely az idegenforgalom kérdésével hivatásból és kizárólag foglalkozzék és az eziránt törtéző kezdeményezések, javaslatok, vagy eszmék esetreléte, minden rendszer nélkül, bizonyos kapkodással, vagy inkább lassúsággal, mindig más és más által intéztetnek el, vagy elintézetlenül kerülnek az irattarba.

Az u. n. társadalmi megoldásról is kell néhány szót szólni.

Számtalanszor hangoztatják, hogy ez a kérdés társadalmi uton volna megindítandó, vagy rendezendő. Különösen szívesen hangoztatják ezen kérdés teoretikusai, hogy az érdekelteket, szállodákat, vendéglőket, szóval azokat kellene belevonni ennek a kérdésnek előbbrevitelébe, a kiknek ez közvetlen érdekük.

Pedig ez lenne a legkicsinyebb, a legszerencsétlenebb, a leghetetlenebb megoldás. Közgazdasági kérdésben, amely egy egész ország bevételeit, anyagi jólétét van hivatva szolgálni, nem lehet egyes emberektől azt kívánni, hogy munkásságukat és pénzüket az ilyen közérdekű teendőkre áldozzák. Mint a hogy Kosuth Lajosnak nem sikerült, épen mert közgazdasági kérdés, a vedegylettel megcsinálni a honi ipart, mint ahogy a tulipán-mozgalom nem tudta kiküszöbölni az osztrák árucikkeket, mert épen közgazdasági kérdés volt és senki sem volt hajlandó magánosok és kereskedők vagyona gyarapításának érdekében áldozatot hozni.

Hiszen hogy nem anyagi kérdést, hanem jótékonyági ügyet sem lehet mindig társadalmi uton rendezni, legjobban bizonyítja a kórházügy, amely a főváros, vagy az állam áldozatkészsége nélkül lehetetlen állapotban volna.

Egyesületeket alapítani, — hogy ott elnökök, alelnökök, titkárok fizetett és nem fizetett tisztviselők, férfi és női választmányok, központi és kerületi fiókok eladmirisztrálják az egyes emberek és vállalatok zsebéből öszszepumpolt filléreket, ez valóban kicsinyes és nem méltó mód egy nagyfontosságú es közgazdasági kérdés megoldására és nem is célravezető.

Hiszen igen szép jelszó, belevinni és megpumpolni ezen mozgalom keretében a szállodákat, kereskedőket, akárcsak a

fiakkereseket is, de hogy hányan és mily összegig lesznek arra hajlandók, azt igazán nem tudjuk. Ez olyan kicsinyes módja volna ezen nagyfontosságú ügy elintézésének, amely az asztaltársaságok nivójára szállítaná le az egészet.

Látszólag a külföldön is úgy csinálják. Azonban egyrészt ott mások a viszonyok, fejlettebb a közgazdasági érzék, másrészt ennek az ügynek az oroszánrészt ott is a hatóság és azok keretében és kebelében működő intézmények (utazási irodák) végzik és a társadalmi mozgalomnak csak a sallang jut. Ha a külföldi forgalomban a főerek megtelnek egészséges, friss vérkeringéssel, el lehet ágaztatni a társadalmi működésre is. Ha azonban már most bevonjuk a szállodákat, vendéglőket és mindazokat, akik iparszerűleg foglalkoznak az idegenforgalom ellátásával, kérdés, vajon érvényesíthetők lesznek-e azok a rendszabályok, amelyeket éppen az idegenek érdekében és az azokat clátók érdekei ellen akarunk majd életbeléptetni. Lehet-e akkor új és versenyt támaztó szállodák alapításáról, építéséről, új közisztasági szabályokról, vendéglők és mulatóhelyek ellenőrzéséről megfelelően intézkedni?

De különben is közérdekű és közgazdasági ügyben nem az egyes polgárokat illeti az áldozatkészség, hanem magát a polgárságot.

Az a vállalkozó pedig, aki ezzel az ügygel vagyont szerez, ugyanis megfizeti a ráeső adóját. — A polgárság és a hatóság dolga ezeknek az ellenőzése.

Az itt elmondottakból kiviláglik, hogy rövidesen összefoglalva, az idegenforgalom megteremtéséhez és gyarapításához szükséges:

1. megbízható statisztika, amely nélkül mindig csak a homályban fogunk tapogatózni és sohasem tudhatjuk, hogy mely irányból tapasztalható fejlődés és mely irányban fokozható az;

2. az állam, az egyes városok, törvényhatóságok, fürdők, üdülőhelyek, szállók, vendéglők és megfelelő üzletek külön-külön és együttes propagandája;

Ebbe bevonandó a világ valamennyi utazási irodája, nem pedig csak egy akármilyen hangzatosnevű cég;

3. megfelelő közlekedési politika, amely a gyakorlati élet szakembereinek meghallgatása után kell, hogy kialakuljon;

4. amit legelső sorban és legjobban kell hangsúlyoznunk, pénz és minél több pénz, mert befektetés nélkül hiába várjuk a milliókat és mert megfelelő és kellően elhelyezett pénzáldozat nélkül üres fecsegés mind az, amit erről a kérdéstről már elmondottak és elmondani fognak.

Az idegenforgalom ügye minden áldozatot megér, mert ez, speciálisan hazánkban nem csupán közgazdasági, tehát pénzügyi ügy, hanem nemzeti becsületünknek kérdése is.

Egyoldalú diplomáciai képviselőnknek fogva ugyanis és mert a külföld még tankönyveiben is ferde fogalmakat tanít rólunk, ez az egyetlen mód arra, hogy a külföldet állami önállóságunkról és kulturánkról meggyőzhessük.

Gálos Kálmán.

Minden a kihordás vagy szétküldés körül felmerülő panasz telerfon vagy levelezőlap útján sziveskedjenek nekünk bejelenteni.

UJDONSÁGOK.

— Az alközségi szőlőbirtokosokért. Megírtuk, hogy Serényi Béla gróf földművelésügyi Wickenburg István gróf kormányzó előterjesztésére elhatározta, hogy Fiume alközségi szőlőbirtokosai érdekeinek előmozdítására egyik szakközegét Fiuméba fogja kiküldeni. A miniszter ma értesítette a kormányzóságot, hogy a helyszíni szemle megtartásával Kossinszky Viktor szőlészeti és borászati főfelügyelőt bizta meg, aki a kormányzó óhajára október második felében érkezik Fiuméba.

— A fiumei honvédszázad a nagygyakorlatokon. Néhány nappal ezelőtt megírtuk, hogy a nagykanizsai 20. honvédegyalozred Fiumében állomásozó százada résztvesz a szeptember 12-én kezdődő zempléni megyei nagygyakorlatokon. A honvédek Glatz Győző százados, Csorba István főhadnagy, Verneda René és Feszli Antal hadnagyk vezetésével augusztus 22-én este indulnak el Fiuméből s Eperjesnél csatlakoznak az ötödik honvéderület ezredeihez.

— Hétszáz szokolista érkezése. A zágrábi nagy horvát Szokol-ünnepélyre ma reggel hét órakor Dalmáciából 700 egyenruhás szokolista érkezett Buccariba, ahonnan Fiume érintése nélkül különvonattal folytatták útjukat Zágrábra. Zenggből 15 szokolista érkezett Fiuméba, ezek azonban polgári ruhában voltak s így a rendőrség megengedte a városban való átvonulásukat.

A délelőtti tíz órakor érkező bécsi gyorsvonattal az isztriai partvidékről mintegy 200 szokolista érkezett Fiuméba. Ezek a pályaudvaron különvonatba ültek s Buccariban csatlakoztak a többi szokolistához.

— Új hadikikötő az Adrián. A „P. H.“ írja: Jejentékeny fejlődés előtt álló hadiflottánk erős támpontja van szüksége a dalmát partvidéken. Előreláthatólag Sebenico fog elsőrangú hadikikötővé átalakítani. Már Vellece elvesztése után is felmerült e terv, de akkor Póla kiépítésére határozta el magát a hadvezetőség. A mai vélemények szerint Sebeniconak kedvezőbb a stratégiai fekvése, mert nagy és természetes kikötőt képez, melynek csak egy bejárata van és magas, domináló ütegek építésére föltötte alkalmas hegyek zárják el. De nagy a politikai jelentősége is, mert eliensúlyozhatja majd Montenegronak új Antivari kikötőjét, amelybe francia, olasz, sőt orosz hadihajók előreláthatólag könnyen nyerne bebecsülést. Ez pedig, tekintetbe véve a jelen külpolitikai viszonyokat és következtetést vonva ezekből a jövőre, épen nem lehet kedves monarchiánkra nézve.

— Az Ungaro-Croata részvényei. Sok szó esett a múlt évben arról, hogy az Ungaro-Croata részvényei gazdát cserélnek. A részvények megvásárlói gyanánt leginkább a Groedel-testvérek céget emlegettek, ez a részvényvásárlás azonban akkoriban többféle okból meghiusult. Most úgy halljuk, hogy Groedelék nem adták fel véglegesen a tervüket, amely a dalmát parthajózás magyar érdekkörbe való vonását célozza. A dalmát parti hajózási ügynökségekkel kapcsolatosan kereske-

delmi ügynökségeket is száudékozik a Groedel cég létesíteni abban a pillanatban, amikor a hajóstársaság üzemére döntő befolyást nyer.

Azt is tudjuk, hogy egy másik, a kiviteli kereskedelem szolgálatában álló nagy cég is érdeklődött a Magyar-Horvát hajóstársaság részvényeinek megvásárlása iránt s ez a cég is úgy tervezte, amint a Groedel-cég, hogy minden hajózási ügynökség mellé kereskedelmi ügynökséget szervez. Csakhogy ez a terv nem jutott a megvalósulás stádiumába. Bármelyik versengő magyar cég is szerez döntő szót az Ungaro-Croata üzletkezelésében, kétségtelen, hogy az új hajózási üzletpolitika csak akkor lesz eredményes, ha kereskedelmi tevékenységgel kapcsolják egybe.

— A «Zara» iskolahajó útja. A haditengerészeti akadémia első és másodéves növendékeivel június vége óta tanulmányuton levő „Zara” haditengerészeti iskolahajó tegnap délután egy órakor rövid tartózkodásra Fiuméba érkezett. Itt az egyik beteg növendéket kihajózták, az iskolahajó pedig délután három órakor ismét elhagyta a kikötőt. Az Adriatengeren cirkáló „Zara” gőzössel az akadémikusok augusztus végén fejezik be nyári tanulmányújjkat.

— Csökken a kivándorlás. Félhivatalosan jelentik: Newyorkban az idei első félévben, tehát június 30-ig 28,576 a magyar szent korona országaiból jövő kivándorló szállt partra. Ha szembeállítjuk ezt a múlt év első felében kivándorlottak számával, ami 67,295 volt, azt látjuk, hogy az idei év első felében 38,719-el kevesebben vándoroltak ki Magyarországból Észak-Amerikába, mint tavaly ugyancsak az év első felében.

— Elektromos üzem a fiumei vonalon. Megírtuk, hogy a magyar államvasutak igazgatósága azzal a tervvel foglalkozik, hogy néhány fontosabb vonalát elektromos üzemre alakítja át. Elsősorban a Budapest—Dombóvár—Fiume, Galánta—Zsolna, Budapest—Ruttka vonalak átalakítása van tervbe véve. A fiumei vonaira nézve számításokat végeztek és kitént, hogy elég vizierő áll rendelkezésre a szükséges áramnak előállítására. Számítás szerint e vonatok teljesítő képessége elektromos üzemre való átalakítás után tetemesen növekszik.

— A délamerikai kivándorlási forgalom. Argentína köztársaság most tette közzé az 1910. évi ki- és bevándorlási forgalmáról a statisztikát. 1010-ben Argentínába 289,640 bevándorló érkezett, Argentínából pedig 97,854 kivándorló tért vissza hazájába. A legnagyobb kontingenst Spanyolország 131,466 számmal és Olaszország 102,019 számmal adta. Törökország 15,478, Oroszország 12,765 és Ausztria 4542 kivándorlóval szerepel a statisztikában. Más nemzetek csak nagyon csekély számmal vannak a kimutatásban. Az első és második osztályú utasforgalom igen élénk volt a múlt évben, 38,897 első és második osztályú utast mutat fel a forgalom, melyet 29 rendszeres vonal bonyolított, le. Törökország 8, Franciaország 4, Németország 3, Angolország 7, Spanyolország 3, Ausztria 1 (Austro Americana) és más országok összesen három vonalat állítottak a délamerikai forgalomba.

Az Austro Americana 10,621 kiván-

Sirolin "Roche"

ezerszeresen bevált

tüdőhurutok ellen

friss és idült

köhöges, hörghurutnál
tüdőgyulladások után.

Egészséges tüdők erős étvágy óvszer a
tüdővész ellen.

dorlót vitt Argentínába és 2812-öt hozott vissza. Az egész statisztikából kitűnik, hogy 54 év alatt 3,699,180 egyén vándorolt ki Argentínába és 1,041,239 jött vissza. Az 54 évi bevándorlás által keletkezett népszaporodás 2,649,941 főre rug. A múlt évi utasforgalom 203,159 férfit és 76,471 nőt tett ki. Megállapították végül azt is, hogy 1910-ben 32,741 család jött Argentínába, 106,329 családdal és 183,311 ember egyedül lépett Argentína partjára.

— **Az óvárosi koleragyanus eset.** A Calle dei Facchini 6. számú házában csütörtökön koleragyanus tünetek közt megbetegedett Pillepich Fanny varróleány állapota a járványkórházban egyre javul s valószínű, hogy a heves görcsök a gastro enteritis folyamatai. Tegnap hajnal óta a leánynak már görcsei sincsenek s ha a mai bakteriologiai vizsgálat is negatív eredménnyel jár, úgy vasárnap elbocsátják a leányt a kórházból. Lenaz Lionello dr. orvos tegnap reggel óta bakteriologiai vizsgálatokat végzett, melyet este 7 órakor fejezett be. A vizsgálat tegnap nem fedezett fel kolerabacillusokat, minthogy azonban ezek csak 24 óra elmultával fejlődnek ki, ma délelőtt ismét vizsgálatnak vetette alá a leány váladékát.

A járványkórházba összesen tizenhat személyt vittek be izolálás céljából. Ezek egy része a Calle Barbacan 12. számú, másik része a Via Facchini 6. számú házában lakik. A járványkórházba szállított személyek a következők: a Via Facchini 6. sz. alól: Pillepich Rikárd 48 éves munkás, Pillepich Mária 58 éves háziasszony, Pillepich Karolin 15 éves kapaldiszító leány, Pillepich Mária 13 éves lakatosnő, Pillepich Lidia 4 éves leány, azonkívül Ostovich György, Ostovich János, Ostovich Pál, Antich Miklós, Banich Máttyás, Terbukovich Simon, Tatalovich János és József munkások, akik a ház padlásán levő tömeglakásban tartózkodtak. A calle Barbacanról Mihich Mária 52 éves üzlettulajdonosnő, Marjan Mária 25 éves asszonyt és Margan Zoe 1 éves leányát vitték be a járványkórházba. Az izolált emberek teljesen jól érzik magukat és eddig semmiféle gyanus tünet nem jelentkezett rajtuk.

Délután három órakor a járványkórházból nyert értesülésünk alapján Pillepich Fanny állapota egyre javul. Ma hányingereit és hasgörcseit is alábbhagyták. Uglátszik, hogy a leány váladékának bakteriologiai vizsgálatát már befejezték s ez nem mutat kedvező eredményt. . . Legalább erre kell következtetni abból a körülményből, hogy az összes hivatalos közegek mélyeséges titkolódzásba burkolóznak.

Mindössze csak annyit sikerült megtudnunk, hogy a városi tisztifőorvosi hivatal Tauffer dr. tengerészeti hatósági orvos útján a belügyminisztériumnak tett jelentést. A városban ma délelőtt az a hír volt elterjedve, hogy ma két koleragyanus megbetegedés történt. Megbízható forrásból értesülünk, hogy a hír nem felel meg a valóságnak.

— **Családi dráma az óvárosban.** Pénteken este 11 óra tájban az óvárosi Via San Agostine véres dráma színhelye volt. A Borzatti-féle bormérés tulajdonosnője Borzatti Franciska két év óta elváltan élt férjétől, aki iszákos, verekedő természetű ember és sokszor megverte a feleségét. Két évvel ezelőtt az asszony megunta férjének brutális bánásmódját, magához vette hat gyermekét és elvált a durva természetű embertől. Azóta Borzatti Amos az

elvált férj időnkint visszatért a feleségéhez s ilyenkor mindig botrányt csapott. Az asszony most már úgy oldotta meg a dolgot, hogy a békéltlen embert kitiltatta Fiuméből. De ez sem használt. Borzatti Amos még mindig visszatért a városba s legutóbb, amikor ismét botrányt csinált, bekísérték a rendőrségre és 30 napi elzárásra ítélték. A fogságban bosszút forralt felesége ellen. Tegnap, amikor a 30 nap letelt, Borzattót, hogy újabb botrányt ne csapasson, Chersóra akarták toloncolni. A ravasz ember azonban kijátszotta a kísérő rendőr éberségét s megszökött előle Abbáziába, honnan este visszatért Fiuméba. Tizenegy óra felé elment az óvárosba s belépett elvált felesége bormérésébe. Az asszony éppen lehajolva dolgozott, mire a férfi villámgyorsasággal odaugrott hozzája, megragadta és egy háromlű tőrrel a hátába szúrta. A tőr áthatolt a szerencsétlen asszony tüdején. Az asszony egy jajszóval lezuhant a padlóra s eszméletlenül terült el. Borzatti sietve elment. A helyiségben levők megdermedten nézték a jelenetet s nem is gondoltak a merénylet elfogatására. Az asszonyt a mentők elvitték a kórházba, ahol az orvosok megállapították, hogy alapította életveszélyes. Borzattit később két rendőr éppen akkor fogta el, amikor a rendőrségre ment önként jelentkezni. A rendőrségen bevallotta, hogy feleségét meg akarta gyilkolni. Borzattit letartóztatták. Keömley Pál vizsgálóbíró a szerencsétlen családanyát a kórházban még az éj folyamán kihallgatta.

— **Két gyermek halálos szerencsétlensége.** Tegnap délután a Fiumara folyón halálos szerencsétlenség fejezte be négy gyermek ártatlan játékát. A Fiumara folyón, a Zakaljalom mögött délután három órakor néhány 10—12 éves gyermek tutajra ült s azon a 4 m. mély s 15 m. széles vizen fel és alá uszkáltak. A tutajon Silla József, Cappellan Jusztina és Modich Vladimir tizenkétéves gyermekek voltak, míg negyedik társuk, Bressan Lajos a parton tartózkodott. A folyóban furdott a Jellasich gyalogezred hetedik századának egy közlegénye, Kálmán Miklós, aki a gyermekekkel tréfálódzott s erőnek-erejével a tutajra akart felmászni. A gyermekek sikongtak s kérték a katonát, hogy ne menjen a tutajra, ez azonban azt hitte, hogy csak ártatlan tréfáról lehet szó s ezért felkapaszkodott a gyenge deszkákra. Ebben a pillanatban a tutaj nagyot fordult s a gyermekek a vízbe estek. Egyikük, Modich Vladimir gyorsan kiúszott a partra, ahol Bressan társa észrevette a szerencsétlenséget és segélyt kiáltott. A másik két gyermek ezalatt elmerült a vízben. A segélykiáltásokra elősietett több Jellasich-gyalogezredbeli katona — és munkás, akik faágakkal kezdték kotorni a tóalaku vizet, mert a másik két gyermek nem adott életjelet magáról. Félórai kutatás után rátaláltak Silla József holttestére s kevéssel a kis Cappellan Jusztina leányát hazák ki holtan a vízből. A rendőrség részéről Kárpáthy Géza rendőrtisztviselő Jellauscheg Arthur dr. rendőr-orrossal ment ki a helyszínére, ahol a kettős szerencsétlenségről jegyzőkönyvet vettek fel. A tragikus véget ért két gyermek holttestét a temető halottasházába szállították.

— **Baleset a torpedógyárban.** A Witthead-torpedógyárban tegnap súlyos baleset történt. Taboga Ede a tengeralfattjáró építési osztály munkása egy három méter magas helyen dolgozott, amikor hirtelen nagy dördüléssel felrobbant az egyik cső. Tabogát a robbanás ereje levetette a mélységbe. Munkástársai közül többen segítségére mentek,

majd a mentőket értesítették az esetről s a szerencsétlenül járt embert a kórházba szállították. Taboga a balkarját kifecamította s valószínűleg belső sérüléseket is szenvedett.

— **Letartóztatott kerítő.** A rendőrség letartóztatta Feistinger Lajos husz éves tirrohri illetőségű iparost, aki kedvesét, Trautmann Annát egy óvárosi nyilvános ház tulajdonosának eladta. A leány érdekében a Fiumei Növendő Egyesület megteszi a szükséges lépéseket.

— **Kávétolvajok.** Ma délelőtt letartóztatták Aranyos Ravul, Anicich Vito és Jurkovich János napszámosokat, akik a szabadkikötő IX. számú raktárából, a Virág és társai kávébehozatali társaság kárára 400 korona értékű kávét loptak el.

— **Életunt hajófüttő.** A „Bakar“ gőzösnek az Adamich-mólón való kikötése közben tegnap izgalmas eset történt. Mrak Mihály a hajó főnöke a hajóról a tengerbe ugrott. Tüstént köteleket bocsátottak utána, de a fűttő nem akart beülni fogódzkodni. Végül egy bárkás nagynehezen kihuzta a vízből a mindenáron meghalni akaró embert, akit később a kórházba vittek. Állapota nem veszedelmes. Öngyilkos kísérletét idegessége miatt követte el.

— **Újabb baleset a Danubius-gyárban.** Maura Ghiso 56 éves kistanjei illetőségű Danubius-gyári munkás tegnap délelőtt egy közel telt görkocsit tolt az iparvágányokon. A nagy sulyal megterhelt kocsi hirtelen felborult s maga alá temette Maurát. Súlyos sérüléseivel a kórházba vitték.

— **A kikötőből.** Augusztus 12. Érkezett: „Linz“ osztrák Velencéből 3600 zsák korpával; „Atos“ görög vitorlás Chersoból üresen; „Tiro“ osztrák Konstantinápolyból 300 zsák koraval és „Barietta“ olasz Bariából 30 tonna vegyes áruval.

Szlovéniai sós víz

CZUKORBETEGSÉG ELLEN
speciális gyógyital.

KÖHÖGÉST, REKEDSÉGET, IDULT GYOMOR ÉS HUGYSZERV BAJOKAT GYÖKERESEN GYÓGYÍT.

Főraktár: Brazzoduro C. cégnél
Fiume, Telefon 459.

MUSCHONG-BUZIASFURDO
BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ

BAKTERIUM-MENTES
természetes ásványviz

ÜDIT-GYÓGYIT. ÜDIT-GYÓGYIT.

Vese- és hólyagbetegknél, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fényképződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyult.

ORVOSILAG AJÁNLVA.

Főlerakat: Stalcer Antal, Fiume Via Tartini 4. Kapható Jechel F. cégnél
Telefon 3-44.

Három és négyszobás lakások
fürdőszobákkal, most épült új házban, kiadó. Tudakozódni Sciuka építési vállalkozónál, a Via Saluten, ott a házban.

A főváros központján.
Villamos megálló. 10
perc a központi és
nyugati pályaudvarhoz.
80 legmodernebben be-
rendezett szoba

Augusztus hó elsején megnyílt az
Edison-Szálloda
Budapest, VII., Hársfa-utca 59. sz. (Király-utca sarkon.)
Tulajdonos: Pollák József.

Hideg és meleg vízvezeték.
Központi fűtés, villanyvilágítás. Figyelmes
kiszolgálás. Értekezés
minden modern nyelv-
ben. Szobákak 3 ko-
ronától:

Kinevezések. A m. kir. posta, távirada vezérigazgatója Lukács Antal, helyettesigazgatója József József, Mojsza Teofil és Struplecz József segédigazgatókat posta- és távirada szolgálatra nevezte ki.

Hajókirándulások. Az Austro-Croata Társaság minden héten vasárnap Bescába, Lussingrandéba és csütörtökön és szombaton Arbeba rendez kirándulást. Felvilágosítás és menetrenddel szolgál a főigazgató Riva Crist. Colombo 4. Telef. 12-64.

A Variete Hotel Susák kerthelyiségében esténként elsőrendű művészek szórakoztatják a közönséget kitűnő előadásaikkal. A zenei vezető Virgilio Virgili a külföldön is jól ismert zeneszerző vezetése alatt áll.

A Wellmann-Testvérek gazdagon felkészült vaskereskedését, hol minden e szakba tartozó áruk nagy választékban kaphatók, melyekbe ajánljuk a vevőközönségnek.

Kirándulás Vegliába. A Magyar-Horvát teng. gőzhajózási r.t. külön is tudomásra hozza, hogy vasárnap, f. hó 13-án kirándulást rendez Vegliába személyenként 1.— K leszállást áron.

Kirándulások a tengeren. Holnap vasárnap, f. hó 13-án az Ungaro-Croata a következő kirándulásokat rendez:

Vegliába a „Liburnia“ termeszővel. Indulás Fiuméből d. u. 2.30-kor és visszajövet Fiuméből este 8-kor. Menetár K 1 személyenként.

Udinezebe a „Sava“ gőzessel indulás Fiuméből d. u. 2.30-kor; Volosca, és Abbazia, érintésével; visszajövet indulás Moschienizzéből este 7-kor, Lovranából este 7.—. Ikából 7.30-kor, Abbaziából 7.50-kor. (Menetdíj oda- és vissza 1.20, személyenként; más kikötőig és vissza 1 fillér; közbeeső kikötőkből Moschienizzéig vissza 1 korona személyenként.)

Portoré- és Bakariba az „Abbazia“ gőzessel d. u. 2.30-kor menet és esetleg jöveit Urinje érintésével; visszajövet indulás Buccariból este 7-kor, Portoréből 7.20 órakor. Menetár 80 fillér személyenként.

Cirkvenicába és Noviba a „Stefánia“ gőzessel d. u. 2.30-kor. Visszajöveit indulás Noviból este 6.—, Cirkvenicából 6.40-kor. Menetár K 1.50 személyenként; a menet-térítési díj már a d. e. 8.45 kor és 10 kor induló hajóba a d. u. 1-kor induló hajókra is vált.

Abbazia a „Lovrana“ és „Stefánia“ gőzessel d. e. 7, 8, 9, 10, 11 és 12-kor, délután 2, 3, 4, 5, 6, 7, és 8.30-kor. Utolsó járat Abbaziából Fiuméba este 10-kor. A közönség kényelmére este 11 órakor új járat Abbaziából Fiuméba. Menetár 1.20 korona személyenként.

Abbaziaiból Lovranába a termes-hajók d. e. 8.40, 9.45 és 10.45-kor, d. u. 2.40, 3.40, 4.40, 5.40 és 6.40-kor indulnak és pedig a hajóba érkező termes-gőzhajókkal csatlakozva.

Fiuméből Abbaziába omnibus vonal „Istriano“ gőzessel. Indulás Fiuméből d. e. 10.10-kor, d. u. 2.10, 3.10, 4.10, 5.10, 6.10, és 7.10 órakor. Visszajövet Abbaziából d. e. 9.10 és 11.10 órakor, továbbá d. e. 3.10, 4.10, 5.10, 6.10, 7.10 és 8.10 órakor. Menetár 20 fillér személyenként.

Egy napos borbélyszünet. Az ország borbélymesterei augusztus 21-re, Aradra kongresszust hívtak egybe, melynek tanácskozási napig fog tartani. A borbélyok között mozogom indult meg, hogy a kongresszus első napján az ország összes borbélyüzleteit zárva tartassák s ezzel mintegy ünneppé avassák ezt a napot. Augusztus 21-én tehát, ha a borbélyok mozgalma sikerrel jár, nem lehet borotválkozni.

Nem lesz szolgálati szakasz. Az állásviszonyok igazgatósága elrendelte, hogy a

Máv. kocsijain túlszűfoltóság esetében mindenkinek joga van igénybe venni a szolgálati szakaszokat. Sok és régi panasz szűnik meg ezzel.

Tessék jól vigyázni, hogy tényleg valódi **Ferencz József-kesperüvizet** kapjon az üzletben, mert nagyon sok csekély értékű víz a csalódásig hasonló címkével van forgalomban, számítva arra, hogy ily módon meg fogják vásárolni a „Ferencz József“-kesperüviz helyett melyről köztudomásu, hogy a legkellemesebb ízű, legenyhébb és legbiztosabb hatásu. Számtalan orvos a maga és a saját családjában felmerülő szükség esetén szintén a „Ferencz-József“-kesperüvizet használja. A „Ferencz József-kesperüviz-források“ igazgatósága Budapesten van.

A «Pannonia» indulása. A Cunard-Line „Pannonia“ kivándorlógőzöse ma este indul el Messzina érintésével Newyorkba. A hajón négyszáz III osztályu, harminc II. és tizenkét első osztályu utas van.

Utolsó esti járat Abbaziából Fiuméba. A Magyar-Horvát teng. gőz. r.t. tudomásul adja, hogy ma, szombaton utolsó járatát Abbaziából Fiuméba 11.30-kor indítja; míg holnap, vasárnap a rendes 11 órai hajón kívül még éjjelkor is indul hajó Abbaziából Fiuméba.

Táviratok ☞ Telefon

A képviselőház ülése.

BUDAPEST, aug. 12. A képviselőház mai ülésén Návay Lajos elnököl.

A mult ülés jegyzőkönyvének felolvasása után bejelenti, hogy Tóth János, Kelemen Béla és Déry Zoltán szabadságot kérnek a Háztól. A kérelmekre vonatkozóan husznál több képviselő névszerinti szavazást és annak hétfőre való halasztását kéri.

Elnök ezután 5 kérvényt mutat be az általános választói jog mellett s a véderőjavaslatok ellen. Javasolja, hogy a feliratok a kérvényi bizottsághoz utasítsanak.

Ráth Endre kéri, hogy a kérvényeket tegyék át a közigazgatási és pénzügyi bizottságokhoz is.

Az elnök ezután jelenti, hogy az öt kérvényre husznál több névszerinti szavazást kérnek annak hétfőre való halasztásával.

Ezután felolvassák az indítvány- és interpellációs könyveket. Az utóbbiban a következő újabb bejegyzések vannak:

Vázsonyi Vilmos interpellációja a kultuszminiszternek a Tanítók Országos Szövetségére vonatkozó rendelete miatt;

Györfly Gyula: Schönlich Ferenc báró közös hadügyminiszter lemondásának körülményei tárgyában és

Beck Lajos interpellációja a szombathelyi színház legéese következtében nyomorba került színészek segélyezése ügyében.

Napirend szerinti névszerinti szavazás következtül Baja város feliratának hovatulása ügyében tett elnöki előterjesztésre és Lovászy Márton ezzel szemben beadott ellenindítványára nézve.

A Ház az elnöki előterjesztést fogadja el.

A többi névszerinti szavazás megejtése után a Ház az elnök javaslatára elhatározza, hogy legközelebbi ülését szerdán, augusztus 16 án tartja.

Igyék naponta 1-2 palaczk

Dupla-malátasört,

de Szent István védjegyűt, mert ez a legelső, a valódi.

A sörparban korszakot alkotó a „Kőbányai Polgári Sö főzöde“ ezen világhírű söre, amelyet ma már minden országban utánoznak. Nemcsak a legelvezetesebb tisztító ital, de csodálatos gyógyhatása is van idegesség-, étvágyhiány-, vérszegénység-, álmatlanság-, tüdő- és gyomorbetegségeknél; igen ajánlandó lábbadozó betegeknek és szoptató nőknek is.

Ájánlja: Noorden tanár Bécsben; Korányi tanár Budapesten; Glax tanár Abbaziában és számos más szaktekintély.

Kapható:

Frisztöltésű palaczkokban minden fűszer és csemege kereskedésben. Frissen csapról kimérve minden előkelő étteremben.

Borszéki
GYÓGY-ÜDÍTŐVIZ.

A SZÉNSAVAS ÁSVÁNYVIZEK KIRÁLYA!

angolkór és vérszegénység ellen páratlan gyógyszer. Mint üdítő és hűsítő ital a legelső minden vizek között.

Főraktár: **C. Brazzoduronál - Telefon 495.**

Örökös állást nyerhet bárki havi 500 korona jövedelemmel, ha sorsjegyek részletfizetésre való eladásának képviseletét a Budapesti Erzsébetvárosi Takarékpénztár Részvénytársaságnál (Budapest, VII. Károly-körút 13) elállalja. Szakértelem nem szükséges, mint mellékletalkozás is üzhető.

Alaptőke 7 millió korona.

Rácz Sándor fővárosi tanár :: fuinternátusa. ::

(Budapest, legszebb és legegészségesebb részén, a Dunaparton, a parlament mellett) fölvesz teljes ellátásra, elemibe, polgáriba, reálba, gimnáziumba és kereskedelmibe járó tanulókat. Az intézet közvetlen közelében vannak az V. kerületi állami realiskola és gimnázium, keresk. akadémia és felsőkereskedelmi, fővárosi polgári iskola. Az internátusban kiváló középiskolai és szaktanárok készítik elő a tanulókat leckéikre. Francia, német és angol tanítás és beszélgetés zene, torna. Magán tanulóknak külön kurzusok. Prospektust szivesen küld az intézet igazgatója: Rácz Sándor fővárosi felső keresk. isk. tanár, V. Személy-nök utca 7.

Fölvétetik

egy ügyes ügynök magánfelek meglátogatására fix fizetés és magas jutalék mellett.

Cím a kiadóhivatalban.

Reggelizés előtt félpohár

Schmidthauer-féle
száználta valódi áldás gymorhajósoknak
székszorulásban szenvedőknek.

Igmándi keserüviz

Az elrontott gymort
2-3 óra alatt teljesen
rendbehozza,
Kis üveg 40 fillér.
Nagy üveg 60 fillér.

Kapható Fiume és vidékén minden gyógyszerárban és jobb fűszerüzletben.

Ezután áttértek az interpellációkra.

Beck Lajos a szombathelyi színházézés és a tűzkárosult színészek anyagi kártérítése ügyében.

Ráth Endre a törvényellenes késedelmes örökösödési illetékkiszabás és a dohányárak szabályellenes vámkezelése,

Batthyány Tivadar gróf a törvényhatósági és állami alkalmazottak szolgálati viszonyainak szabályozása és végül

Vázsonyi Vilmos a vallás- és közoktatásügyi miniszternek a tanítók szövetségéhez intézett rendelete ügyében interpellált. Az interpellációkat a Ház kiadja szakminisztereknek.

Ezzel az ülés véget ért.

A horvát bán Budapesten.

BUDAPEST, aug. 11. Tomasics Miklós horvát bán, Chavrak Levin osztályfőnökkel és Zeillinger főispáni tanácsossal Budapestre érkezett, hogy a pénzügyminiszterrel a horvát autonómkiadásokhoz való magyar hozzájárulás felemelése ügyében tanácskozásokat folytasson. A horvát bán ma egy óra hosszat tanácskozott Khuen-Héderváry gróf miniszterelnökkel s néhány napig Budapesten marad.

A gyufamonopólium.

BÉCS, aug. 12. A „Fremdenblatt“ jelenti, hogy a magyar és osztrák kormány közt a tanácskozások a gyufamonopólium ügyében már annyira előrehaladtak, hogy legközelebb már a törvényjavaslatokat is elkészíthetik.

A Sternberg-Károlyi affér.

BÉCS, aug. 12. Sternberg Adalbert gróf a közte Károlyi József gróf között keletkezett lovagias ügyet politikai afférré akarja csinálni. Sternberg gróf Lichtenstein Alfréd herceget és Sohn Sándor herceget, az osztrák császári automobil-klub alelnökét kérte fel segédül; Sohn herceg ma megerkezett Prágából s délután három órakor megkezdik a tárgyalásokat.

Német propaganda Versecen.

VERSEC, aug. 12. A „Deutsches Hochschüllerverband in Ungarn“ cím alatti egyesült német egyetemi hallgatók tüntető népgyűlés megtartására bocsátották ki felhívásokat. A magyar és idegenajku hazafias egyetemi hallgatók tiltakoznak a német propaganda ellen s

meg fognak jelenni a népgyűlésen, hogy az esetleges magyarellenes beszédeket megakadályozzák.

A választói reform.

BUDAPEST, aug. 12. A kormány október elején szándékozik a választói reform törvényjavaslatát az országgyűlés elé terjeszteni.

A zágrábi általános sztrájk vége.

ZÁGRÁB, aug. 12. A fűrészgyári sztrájk alkalmával letartóztatott öt munkás miatt a szociáldemokrata munkások tegnap délben általános sztrájkba léptek. Este kilenc órakor, minthogy a sztrájkolók és a hatóságok közt egyezés jött létre, az általános sztrájkot befejezték.

Megszűnt kikötősztrájk.

SENETPÉTERVÁR, aug. 12. A kikötőmunkások követeléseik teljesítésének ígérete alatt ismét felvették a munkát.

Leégett gőzmalom.

GYOMA, aug. 12. Ma éjjel az Adler András fiai villanyerőre berendezett nagy gőzmalma kigyulladt és teljesen leégett. A kár 200.000 korona. Három tűzoltó súlyosan megsebesült.

Beteg főherceg.

BADEN, aug. 12. Albrecht főherceg, Frigyes főherceg és Izabella főhercegnő gyermeke himlőben megbetegedett. A betegség lefolyása normális.

A rablógyilkos cigányok

elfogatása.

ARAD, aug. 12. A csendőrségnek ma végre sikerült elfogni azt a cigánykaravánt, amely a környéken hetek óta garázdálkodott s József főherceg uradalmában az erdőőrökre lövöldözött, Wenckheim gróf uradalmának kocsisát pedig lelőve, az összes lovakat elvezette.

Montecuccoli gróf Pólában.

PÓLA, aug. 12. Montecuccoli gróf haditengerészeti parancsnok, akinek szabadsága már letelt, Pólába érkezett szemleutjára.

A kolera.

BÉCS, aug. 12. A belügyminiszter egészségügyi osztálya jelenti: Triesztben 11-én kolerában megbetegedett Lipos G. A gyermeket nővére, Lipos Marcella megvédése óta, augusztus 4-étől izolálták, a cedikén már koleravibrációkat fedeztek benne.

SZALONIKI, aug. 12. Ipeken megjelent módon terjed a kolera. Naponta egy 50 eset fordult elő. Eddig 800 kolera fordult elő. A környékbeli helységekben tén igen sok koleraeset történt.

A „Schwaben“ repülése.

FRANKFURT A. M., aug. 12. Zepelin gróf „Schwaben“ léghajója tegnap reggel kilenc utassal Baden-Badenből Frankfurtba pült. Az utazás Karlsruhe és Heidelbergben történt.

Villámotól megölt család.

SENETENDRE, aug. 12. A községben nap délután hatalmas vihar vonult el sűrű lámcsapásokkal. A vihar kitörésekor Leborenc, a szentenurei helyiérdekű vasut raktár feleségével és Erzi nevű 13 éves leánykájával szántóföldjén dolgozott. A villám mindkettőjüket halálra sújtotta.

A szerencsétleneket ma reggel fel egy szalmakazal tövében Lasák István uti alkalmazott.

A londoni nagy sztrájk.

LONDON, aug. 12. A kaszárnyákban nap reggelre minden élelem elfogyott. A gényesség csak délben érkezhettek először Viktória-királyné uton tegnap mintegy öt percre kellett a király kocsijának várakozni, a rendőrök utat csinálhattak.

Az utcákon heves összeütközések keznek. Tizezer gyalogos és 600 lovaskat rendelték Londonba. A katonaság éles tőrrel van ellátva.

Égő erdő.

MÜNCHEN, aug. 12. A Schwarzenberg egy része mozdonyból kipattant szikra tüzet fogott s mire a tüzet észrevették már kilométernyi területen elterjedt. A tüzet katonaságot rendeltek ki. A bencések lángbaborult s a kolostort is tüzvész fenyegette.

== Nyári occasió ==

Előrehaladott idény miatt nyáridivatcikkeink legújabb modellek etamin, batist és foulardselyem princessruhák, vászonkosztümök és aljak, batist, madeira, etamin és zephirbluzok, fürdőruhák és egyéb fürdőcikkeik, à jour harisnyák mélyen leszállított áron kerülnek eladásra.

Schwarz és Gerő, Fiume

Uri divat
PIAZZA DANTE

Női divat
CORSO

Játékkártyák és antinicotin szivarkahüvelyek
a Citaonica házban levő dohánytőzsdében kaphatók.

„BRISTOL”

szálloda, kávéház és étterem
Fiume, Deák-Corso.

Teljes komforttal berendezett 65 szobával, kitűnő kávéházzal és étteremmel. Iztetes magyar, német és francia konyha, legjobb minőségű fajborok és pezsgők, valamint kávéházi italok állanak a t. vendégek rendelkezésére

Bel- és külföldi lapok.

Figyelmes kiszolgálás.

Az étteremben és a kávéházban előfizetéseket mérsékelt áron fogadtatnak el.

Tulajdonos: Ruzich György.

WELLMANN TESTVÉREK
VAS- ÉS FÉMÁRUKERESKEDÉSE

Via del Pozzo 2. - Fiume - Via del Pozzo 2.

Nagy raktár tiszta alumínium-, bern-dorfi tiszta nikkell-, valamint zomán-cozott bádogg- és öntöttvas edények-ben. - Konyha és tizedes mérlegek, sulyok stb.

Szolid kiszolgálás. Olcsó árak.

HUNGÁRIA-szálloda

Fiume - Viale Franc. Deák - Fiume
(a pályaudvar közelében).

KIFOGÁSTALAN KONYHA ÉS TISZTA.
:: JÓ MINŐSÉGŰ MAGYAR BOROK. ::

34 KÉNYELMESEN BERENDEZETT
:: VENDÉGSZOBA. ::

Olcsó árak! Olcsó árak!

FUNDA ANTAL A „Continental” szálló volt tulajdonosa.

„M-i-t?” — Papa megengedte! Hisz’ valódi JACOBI-féle Antinicotin-cigaretta-hüvelyek fadozban!”

Vigyázzon! Csakis a „JACOBI” jelzéssel valódi!

2 évi jótállás.
VÁLOGATOTT MINTAGYŰJTEMENY TUCATJA K. 5.—
„Olla”-t több mint 2000 orvos mint a legmegbízhatóbbat ajánlja.
Kapható Fiumében: a Prodam, Catti, Mizzan és Budak-féle gyógyszerárakban, továbbá F.lli Pavacic, Benco Ernő és Papp Rudolf drogeriájában. Erd. árjegyzék ingyen az „OLLA” Gummiköz-ponttól Wien 11/297 Praterstr. 57.

Horvát Tengeri Gőzhajózási Részv.-Társ. Zeng.

Napi járatok
a „Petar Zrinjski” gyorshajóval.
FIUME-ABBAZIA

	I. vonal	II. vonal	III. vonal	IV. vonal	V. vonal	VI. vonal
indulás	8.15	10.15	12.15	3.15	5.15	7.15
érkezés	8.50	10.50	12.50	3.50	5.50	7.50

ABBAZIA-FIUME

	I. vonal	II. vonal	III. vonal	IV. vonal	V. vonal	VI. vonal
indulás	9.15	11.15	2.15	4.15	6.15	8.15
érkezés	9.50	11.50	2.50	4.50	6.50	8.50

MENETJEGYEK ÁRA: Oda vagy vissza 40 fill.
és 60 "
A menetjegyek a gőzösön kaphatók.
Kikötés Fiumében a «Riva Orientale»-n Via Molo.

„ADRIA” szálló és étterem

FIUME
ADAMICH és ADRIA UTCA (ZMAJIC PALOTA)

A város központjában a hajóállomás közelében. Kényelmesen berendezett szobák tengeri kilátással, fürdővel és villanyos világítással.

Kitűnő német és olasz konyha.

Hamisítatlan borok. - Elsőrangú sör.

Tulajdonos: de Negri Tranquillo.

Megnyilt a

„Mercur” Drogheria

FIUME

Via Pomerio 758. szám alatt.

A legajánlatosabb fiumei szállók:

„Deák” szálló

a Deák-korzón és dependance-a a

Bonavia szálló

Via Edm. Amicis. 4.

Mindkét szállóban kitűnő konyha és árnyas kertek. Fajborok és valódi

Pilzeni ösforrás sör.

Tulajdonos
Ederer-Burger Gyula.

Hotel Trocadero

nagy étteremmel

(Velece) a Lidón (Velece)

Elsőrendű új ház a főutól jobbra, modern komforttal berendezett szobák fürdővel berendezve. Orvos a házban. Penzió és étlap szerinti étkezés.

Tulajdonos:
Tagliapietra Giovanni.

VIII. évfolyam.

„A Tengerpart”

Fiumének legélénkebben szerkesztett és legjobban informált napilap a jelenleg

VIII. évfolyamában

jelenik meg.

Mint Fiumének és a környékbeli fürdőhelyeknek legnépszerűbb, legelterjedtebb és legrégebbi ma-gyar napilapja

„A TENGERPART”

a kereskedelmi és üzleti világ legalkalmasabb hirdetési orgánuma.

Hirdetési árai a lap nagy példányszáma-hoz viszonyítva igen mérsékelték.

Előfizetési árai:

Egy évre	--- --	K. 24.—
fél évre	--- --	„ 12.—
negyedévre	--- --	„ 6.—
egy óra	--- --	„ 2.—

Tisztviselők fél áron kapják „A TENGERPART”-ot, úgyhogy az utóbbiaknak

„A TENGERPART”
házhoz szállítva csak 4 fillérbe kerül naponta.

Előfizetéseket posta és telefon útján is felvesz
«A TENGERPART» kiadóhivatala Fiume
Grad. del Sasso Bianco 3. szám 1. emelet.
[a Hungaria szálló mögött.]

Telefon 229. sz. Postafiók 105. sz.

Mutatványszámokat egy hélig ingyen küldünk.

VIII. évfolyam.

Austro-Americana TRIESZT.

Rendszeres szolgálat Trieszt és Olaszország, Görögország, Spanyolország Észak-, Közép- és Dél-Amerika között.

Közei indulások Triesztből:

Newyorkba a „Columbia“ (szem. száll.) gőzessel aug. 12-én
 „ a „Martha Washington“ „ „ „ „ 19-én
 „ az „Oceania“ „ „ „ „ 26-án
 „ az „Alice“ „ „ „ „ 2-án
 Philadelphiába a „Georgia“ gőzessel aug. 16-án
 New-Yorkba és Philadelphiába a „Lodovica“ gőz. aug. 26-án
 Almeria, Las Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Montevideo és
 Buenos-Ayresbe az „Atlanta“ (szem. száll.) gőzessel augusztus 17-én
 a „Sofia Hohenberg“ „ „ „ „ 31-én
 A személyforgalom részére új és gyors, kétszavaru Marconi
 dróttalan táviróval felszerelt hajók állanak rendelkezésre.

Teherforgalom.

Triest, New-York, Philadelphia—New-Orléans	3 indulás havonként
Savanna—Triest	2 „ „
Pensacola—Triest	1 „ „
New-Orléans—Triest	1 „ „
Galveston—Triest	1 „ „

Körutazások a Földközi-tengeren a nagy Oceánjáró hajókkal.

Tudakozódni lehet az igazgatóságnál, Trieszt, Via Molin Piccolo 2.
 (Táviratcim: Cosulich, Trieste) Schenker és Tsa főügynökségnél Bécs,
 I., Neuthorgasse 17., az utas-irodánál Bécs, II., Kaiser Josef-strasse 36.
 és a társaság más ügynökségeinél.

Első Tengerparti Gőzüzemű Szeszpároló

FIUME. Részv. Társ. Fiume.

Különlegesség: „Árpád“ Elixir a legjobb antikolerikus
 erősítő. Kicsinybeni árusítás:

Via Gaet. Donizetti 15. (ex Via Canale) Tel. 407.

Magyar Vendéglő

Fiume Riva Szápary

Kitűnő magyar konyha. Magyar borok. Villásreggeli. Mérsékelt áruk Az átutazó és a helybeli magyarság találkozó helye. Vendégszobák tengeri kilátással.

Tulajdonos: Liebermann Izsó
 Telefon: 1149

VENIER szálló és penzió VELENCE

Ponte Goldoni a Szt. Márk tér mellett.

Lakosztályok és szobák ujonnan berendezve villanyvilágítással, fűtéssel és fürdővel személyenként 2.50 lirától feljebb. Penzió 8 lirától feljebb. Telefon 1520

Tulajd. Bertoldi és Luca.

„A TENGREPART“

— telefonszáma —

229

Ha előfizetni akar, vagy hirdetni valója van hívja fel ezt a számot

229

Corso 6. szám Simiczek L. = Fiume Descovich-ház

új óraüzlete és órajavitó műhelye.

Gazdag választékban az International, Watch & Co., Zenith és Omega elsőrendű gyárak arany, ezüst és fémóra gyártmányai, valamint fali, asztali és ébresztő órák. Arany és ezüst tárgyak, óraláncok, nyakláncok, karperecek, nyakkendőjük, gyűrűk, zsuksuk, egyéb ékszerek stb.

Jutányos áruk.

Órajavitások olcsón.

Félstabilgépek. Gőzgépek. Gőzkazánok Motorok. Sínek. Szivattyúk. Malomgépek. Modern transmissziók. Táviróhuzalok. Minden méret és nagyságban kaphatók

ABELES EMIL vas- és géposztályánál
 Budapest V. kerület, Váci-ut 88. szám.

Gépek és kazánok kölcsönbe is adtnak.

TELEFON 132-14.

Sürgőnősnm: BARSEL.

LA GRASTA TAMÁS

uj divatáru üzlete.

Fiume, Via Riva 6 sz. (Marac-ház).

Nagy választék divatkülönlegességekben, rövid-árúknban, szövött- és konfekció-árúknban.

Bluzok, alszoknyák, gyermek- és reformruhák, kötények, valamint férfi és női fehérneműk. Nyakkendők, esernyők és sátabotok. Jutányos áruk.

Szíves pártfogást kér

LA GRASTA TAMÁS

Cement és műtéglaiipar.

Ajánlja a m. t. közönségnek különösen pedig a mérnök, építész és építvállalkozó uraknak saját készítményeit: cementcsöveket, téglagyártmányokat, működőcsöket, s általában lépcső-készítményeket, kapuoszlopokat, korlátos erkélyeket, terraszokat, virágcserepeket fürdőkádokat és kéménykiégészítő szerkezeteket.

Elvállal mindenféle cement-, kréta-, szobrász-, gipsz, valamint egyéb diszmunkákat és általában szobrászati munkálatokat.

Nagy raktár építési anyagokban. Portland és román cement, kréta és fedőlemez stb.

Iroda:

Berl és Klein - Fiume

Telefon 525.

cégnél

Telefon 525.

:: A turini kiállításra utazók figyelmébe! ::

Hôtel Monopol Meublé

Via Accademia Albertina 37. szám (a Corso Vittorio Emanuele sarkán)

Turin egyetlen német szállodája.

3 percnnyire a „Porta Nuova“ központi pályaudvartól,
 :: 2 percnnyire a kiállítás főbejáratától. ::

ÁRAK 3 LIRÁTÓL FELJEBB.

Modern kényelem! - Német levelezés és kiszolgálás!

Tulajdonos Meyer M.

Cantrida fürdő és vendéglő

Hideg tengeri és napfürdők, 250 kabinnal. Nagy árnyas kert terrasszal. Kitűnő konyha és kifogástalan borok. Kőbányai polgári sör. Villanyos összeköttetés Fiuméből a fürdőig. Vasár. és ünnepnapokon délután katonazene.

Fürdőjegyek fehérneművel 40 fillér.

Olcsó fürdőbérletjegyek.

Comfortable PARK HOTEL MILANO

Via Principe Umberto, szemben a Staz. Centraléval (közp. pályaudv.)

Teljesen újalakítva! A kertekre néző egészséges fekvéssel!

Modern kényelem!

Mérsékelt árak!

Értesítés.

Tisztelettel van szerencsém t. bevőim értesíteni, hogy fehérnemű és férfidivat üzletemet eddigi helyiségemben

Via Adamich 2. szám alá

fogom továbbra is szíves rendelkezésükre tartani. Szíves jóindulatuk és pártfogásuk reményében vagyok kiváló tisztelettel

VUJA M.